

KUUROMYKKÄIN LEHTI

SUOMEN KUUROMYKKÄINLIITON ÄÄNENKANNATTAJA

N:o 8
Elokuu

TOIMITTAJAT:
JOHN SUNDBERG HUUGO NYBERG
Vastaava.
Toim. sihteer.
Johannesitie 4.
puh. 81 54.

29:s vuosik. 1924.

— Tilauksia vastaanotetaan kaikissa postitoimistoissa. — Hinta 10 mk. koko vuodelta. —

Jatkokurssit Turun kuuromyökkäinkoulussa.

Turun k. m. koulussa kesäk. 1—13 päivinä pidettyjen jatkokurssien lopullinen osanottajamäärä oli 24. Kuten ennakolta oli ilmoitettu, muodostuivat nämä kurssit tällä haavaa n. s. maatalousjatkokursseiksi, joihin otettiin vastaan yksinomaan maataloustöissä työskenteleviä k. m. miehiä. Nämä kurssit luullakseni olivatkin laadultaan ensimmäiset ja opettaja J. K. Palomaan v. 1914 Turussa ja 1920 Perttussa pidettyjen k. m. opettajain kokouksissa tekemäin alustusten ja ehdotusten mukaisia. Näissä kurseissa olikin opetus tähän tapaan, vertauksellisesti kuvattuna: maatalousoppi muodosti puun rungon, ytimen ja muut oppiaineet, kuten laskento, yhteiskuntaoppi, kirjoitus ja kieliharjoitus, kansalaistiedot j. n. e. puun oksia, jotka välittömästi kuuluivat pääoppiaineeseen. Tietysti oli uskontokin runsaasti edustettuna. Urheilua harjoitettiin joka toinen päivä.

Kurssilaiset jaettiin kahteen ryhmään, I ja II osastoon, kumpaankin 12 henkeä. Opettajina toimivat johtaja *Pesonen*, past. *K. A. Nyman*, opettajat *J. K. Palomaa*, *Anna Nyström* sekä *S. Salminen*. Urheilunohjaajana toimi hra *B. Kaski*.

Sekä osanottajien että opettajien lukuun nähden olivat oppikurssit supistuneet vähempään kuin mitä yleisesti on totuttu odottamaan. Tähän seikkaan näkyi olevan syynä melkein päiväjärjestykseen tullut kuuromyökkäin luokittelu, mikä tapaa näin sivumennen sanoen olisi hyljättävä. Mutta silti muodostuivat ne asiallisuuteen nähden parhaimmiksi, siinä kun kerrallaan selitettiin asiat, jotka eroituksetta koskivat jokaisen kurssilaisen omaamaa ammattia.

Yleispiirreinen kuvaus kurssien menoista on seuraava: klo 8—10 ja 12—3 oli oppitunteja ja

6—7 vapaaehtoista urheilua ja toisinaan myös keskustelutunti. Vapaat tunnit käytettiin läksyjen lukemiseen, seurusteluun, kaupungilla käynteihin ja puutarhan muokkaamiseen, kylvämiseen ja kasteluun. Erikoisen mainitsemisen ansaitsee käynti O. Y. Axel Wiklundin maanviljelystyökalunäyttelyssä ja Maamiesten

Kauppa o.y:n koneosastolla, joissa oli nähtävänä tavalliselle maamiehelle tähän asti tuntemattomiakin kaluja ja koneita, joita ei enää lasketa sadoissa, vaan tuhansissa, kun ulottaa ne käsityöalalle asti. — Mutta sitten tuli meille vielä suurempi yllätys. Se oli opintomatka Paimioon *Pakurlan* tilalle. Maksudon rautatiematka ja päämääränä Suomen paras, keskikokoinen maatalo!

Mikä innostus meissä silloin olikaan! Tällä kuuluisalla tilalla, joka sai Tampereen maatalousnäyttelyssä I palkinnon maatilana, oli nähtävää ja opittavaa jos jonkinlaista. — Tästä tulenkin vastedes kertomaan toisessa kirjoituksessa.

Helluntaipyhät kuluivat juhlien merkeissä. Täydellisen jumalanpalveluksen H. p. Ehtoolliseen toimitti past. Nyman, ohjeenaan muutamit raamatunkohdat Pyhästä Hengestä ja Hänen vaikutuksistaan. Se hetki oli sitäkin juhlallisempi, kun juuri samassa paikassa olimme uudistaneet kasstenliiton kymmeniä vuosia taaksepäin. — Saman päivän illalla tehtiin rautateitse virkistysmatka „Pyhän Birgitan kaupunkiin“.

Monien rakkaitten k. m. opettajavainajien haudoilla käytiin toisena Helluntaina kunniatervehdyksellä, mukanamme olleitten opettajien ja pastorin pitäessä muistopuheita kustakin vainajasta erikseen.

Kurssilaisten keskeiset urheilukilpailut suoritettiin 9. VI. koulun kentällä ja saavutettiin niissä

Jatkokurssilaiset opettajineen Turun k.m. koulun portailla.

ainoastaan keskinkertaisia tuloksia. „Maatyömies soveltuu parhaiden kestävyysjuoksijaksi“ sanoo maisteri Pihkala. Ja se pitäneeikin paikkansa. Ottakaa siis, maalaispojat tästä vaarin, ettette turhia huitoisi! —

Jatkokurssit lopetettiin 13 p:n illalla pienellä juhalla. Lopettajaispuheessaan op. Palomaa loi katsauksen menneihin päiviin ja havaitsi jatkokurssit hyvin onnistuneiksi, sekä kohdisti kaikkien puolesta kiitokset johtaja Pesoselle, sillä ilman hänen apuansa ei kurseista olisi tullut mitään. Joht. Pesonen vastasi puheeseen huomauttaen, että kaikki kunnia on annettava Korkeimmalle, kun Hän oli johtanut kaikki parhain päin. Seurasitte allek. kiitospuhe kurssilaisten puolesta opettajille ja asuntolan henkilökunnalle. Pieni juhla päättyi past. Nymanin pitämään rukoukseen, jonka aikana kimmelsi monen silmät kyynelkarpaleista. — Viimeinen yhdessäolohetki oli tämän jälkeen asuntolassa pitkän kahvipöydän ympärillä, jossa vietettiin läksiäisiä puheineen ja keskusteluineen.

*

Näin ovat siis Turun jatkokurssit ohii. Ja ne olivat meille hyvin hyödyllisiä; monen silmät aukenivat näkemään, miten tärkeitä on elättää itseensä maanviljelyksellä ja sen monenmoisilla työvelinkeinoilla tyysin itsenäisesti ja ymmärryksellä, lainkaan turvautumatta muiden apuun, ja että eläminen „kädestä kärsään“ ei ole maallemme siunaukseksi. Että jatkokurssilaisissa piilennyt maahenki oli kurssien aikana kasvanut, ilmeni se heidän suorista sanoistaan vapaina tunteina. Keskellä kaupunkivilinääkin saattoi havaita, että heissä oli vetovoima maalaiselämään, kotiturpeeseen, rengin terveelliseen paikkaan, happamaan leipään ja sitkeään piimään, hevosiin, lemmiin ja kanoihin, — komeitten kaupunkitalojen ja katu- kivityksen ikäänkuin verhoutuessa näkymättömäksi. Ihmeteltiin siinä sivussa johtaja Pesosen ja opettaja Palomaa kykyä opettaa tietopuolisesti niin, kuten yleisesti opetetaan. — Tähän tapaan oli meidän varsinaisen puheenaiheemme hajaantuesamme kukin omalle työalallemme. Turhaan eivät kaikki jatkokurssien opettajat työtä tehneet. — Kiitos heille!
Toivo Tuomola.

Muistelmia matkaltani kansainväliseen kuuromykkäin kokoukseen Belgiaan.

Toukokuun 27 p:n aamuna oli kaunis, suuri „Oihonna“ laiva valmiina lähtemään Helsingin satamasta Köpenhaminaan. Matkustajia saapui rantaan kuka kävellen, kuka autolla tahi hevosella ajaen. Saattajat sanoivat jäähyväisiä lähtijöille ja

kiinnittivät heidän rintaansa kukkia. Matkustajat näyttivät passinsa poliiseille ja riensivät tavaroi- neen laivaan. Kohta irroitettiin köydet rannasta ja „Oihonna“ kone alkoi hiljalleen käydä. Sen kokka kääntyi Suomenlinnan ohii kohti merta. Nenäliinoja huiskutettiin hyvästiksi ja kohta jo valkoisen „Oihonna“ keula kynti meren aaltoja kohti kaukaisia maita. Helsinki häipyi näkyvistä vähitellen. Ja kun noin 2 tunnin kuluttua oli kuljettu Porkkalan majakan sivu, jonne laivaa ohjannut luotsi jätettiin, niin lakkasi Suomen ranta kokonaan näkyvästä. Ympärillä oli vain vettä ja taivasta näkyvissä. Mutta kirkas kevät- aurinko heitti runsaat säteensä yli hiljaa aaltoile- van meren.

Allekirjoittanut oli yksi niitä onnellisia, jotka „Oihonna“ kannella sai istua ihailemassa mahtavia vesii, auringon kimmellystä aalloilla sekä hengit- tämässä suolalta tuoksuva meri-ilmaa.

Kaksi päivää kestää matka Suomen pääkau- pungista Köpenhaminaan, Tanskan vanhaan, kau- niiseen, muistorikkaaseen pääkaupunkiin.

Oli mitä ihanin ja lämpimin toukokuun aamu, helatorstai, kun laivamme hiljaa laski Köpen- haminan satamaan. Vastaanottamassa meitä oli pari poliisia, jotka tarkasivat passimme, joukko kantajia, jotka tarjoutuivat kohteliaasti tavaroi- tamme kuljettamaan sekä pitkä jono automobiileja. Laivamatkatoverini, kuopiolaisen lääkärin, kanssa otimme yhteisen auton, jolla ajoimme tullitoimis- toon. Iloinen ja ystävällinen tullivartija avasi kapsäkkini ja silmäili oliko sielä vaarallisia tava- roita. Kun ei ollut sen pahempaa kuin pari laa- tikkoa Fazerin suklaakaramellia, niin painoi hän kapsäkin kiinni ja niin se asia oli selvä. Tulli- kamarilta suuntasin minä matkani ystäväni *Viggo Hansenin* kotiin, joka on suomalaisten laivojen satamasta vain noin 8 minuutin matkan päässä. Viggo Hansenin luo oli minut kutsuttu asumaan niiksi päiviksi, jotka Köpenhaminassa viivyn. Ja hänen kanssaan oli minulla määrä matkustaa sit- ten yhdessä aina Belgiaan asti.

Viggo Hansen on kuuromykkäitaiteilija. Hän on sekä taidemaalari että kuvanveistäjä. Hän on varakkaan, erittäin hienosti sivistyneen kodin lapsi. Hänen isänsä on ollut korkea-arvoinen virkamies Tanskassa, vaan on nyt jo kuollut. Hra Hansen on käynyt k. m. koulun Köpenhaminassa. Tun- nettu opettajatar, neiti Mathiesen oli m. m. hänen opettajansa. Hra H. on hyvin etevä ja lahjakas mies. Hän on opiskellut paljon itsekseen. Hän hallitsee aivan täydellisesti tanskankielen ja osaa sen lisäksi auttavasti saksan-, ranskan-, italian- ja espanjan sekä ruotsinkieltä. Hän on tehnyt laa- joja matkoja ulkomaille oppiakseen maalausta ja kuvanveistoa sekä tutustuakseen eri kansojen kuuromykkäin. Onpa hän käynyt Suomessakin kaksi kertaa viipyen täällä joitakuuta viikkoja. Hän on kotimaassaan Tanskassa huomatussa ase- massa kuuromykkäin keskuudessa. Sen lisäksi

on hän laajalti tunnettu k. m. piireissä toisissakin Europan maissa. Hän on ollut esitelmämatkoilla sekä kotimaassa, että Ranskassa, Italiassa y. m. Erittäin vakavana, hienosti sivistyneenä, nöyränä ja arvostelukykyisenä miehenä pitävät hänestä paljon kaikki kuuromykät. Ja tämän kirjoittaja on erittäin kiitollinen ja iloinen siitä, että olen saanut tutustua häneen ja nauttia hänen miellyttävää seuraansa jo monet kerrat. Hra H. tuntee paljon suomalaisia oloja ja suomalaisia kuuromykkiä ja sanoo leikkillisesti olevansa „Suomen kuuromykkäkonsuli Köpenhaminassa“. — Hra Hansenilla on oma, 3 kerroksinen huvila kauniin puiston keskellä eräässä rauhallisessa osassa Köpenhaminaa. Hänen rouvansa on myös kuuro. Herttainen ja älykäs rouva Hansen menetti kuulonsa vasta 17 vuotiaana. Sitä ennen oli hän jo ehtinyt saada huolellisen ja hyvän kasvatuksen, sekä perusteellisen kouluopetuksen. Ihanteellisempaa kuuroa avioparia ei voi ajatella. Heillä on 4 lasta. Ja heidän taiteellisesti kaunis kotinsa on oikein virkistävä rauhanpaikka niille onnellisille, jotka siellä pääsevät käymään. En osaa kertoa miten hauskat ne päivät olivat, jotka vietin Hansenien luona kun omena- ja päärynäpuut olivat valkoisina kukkain runsaudesta, kun kesän ensi vibreys peitti puutarhan nurmikon, kun lukemattomat pikkulinnut lauloivat puistojen ikivanhoissa puissa ja kun kevätaurinko sulki koko huvilan ja puiston lämpöiseen syleilyynsä ja lähetti kuumat säteensä yläkerrassa olevan kamarini parvekkeelle aukenevasta ovesta sisään. — Köpenhamina tarjoaa kuuromykkäasioissa kulkevalle nähtävää kovin paljon mielenkiintoista. Onhan Köpenhaminan kuuromykillä esim. oma, erikoinen kirkkonsa ja pappilansa. K. m. yhdistyksellä siellä on oma, suuri talo. Siellä on 2 eri k. m. vanhainkotiä, k. m. naisten pesu- ja silyslaitos, sekä 2 k. m. koulua, toinen valtion ja toinen yksityisen. Kaikki nuo laitokset olen jo ennen nähnyt käydessäni Köpenhaminassa. En tällä kertaa käynyt muualla kuin pappilassa, pastori Joh. Jörgensenin luona, sillä minulla ei ollut nyt aikaa muuhun.

Mutta uutuutena näin tällä kertaa neiti *Madseenin* yksityisen k. m. koulun. Kerron käynnistäni siellä, koska se on hauskin ja omalatauisin k. m. koulu, minkä olen nähnyt. Koulu on neiti *Madsenin* kodissa, hänen omassa asunnossaan. Ja tämä asunto on erittäin kauniilla paikalla kaupungin keskellä. Käpenhaminan kaupungin keskellä on nim. peräkkäin 3 järveä. Järvien rantoja pitkin kulkee komeat kadut, joiitten varsilla kohoaa rikasten köpenhaminalaisten palatseja ja kivimuureja. Puita on istutettu katujen reunoille ja jokaisen talon edustalla on omat pienet, sievät kukkatarhansa täynnä kaikenvärisiä kukkia. Mahtavat sillat kulkevat järvien yli. Ja silloilla on vilkas liike. Autot, raitiovaunut y. m. kulkevat edestakaisin niillä, kuljettaen ihmisiä ja kuormia.

Järvillä ui joutsenia ja muita vesilintuja. Näköala yli järvien ja niitten rantakatujen on suurenmoinen. Eräässä talossa, 4:ssä kerroksessa järven rannalla asuu neiti *Madsen*. Ja hänen kodissaan on pieni kuuromykkäinkoulu, jossa on 25 oppilasta. Luokkia on 3 ja opettajia on 3—4. Oppilaita oli sekä pieniä että suurempia. He olivat kuin sen kodin lapsia. Heitä opetettiin puhumaan ja heille opetettiin samoja oppiaineita kuin k. m. kouluissa. Mutta opetus oli niin kodikasta, hauskaa ja huvittavaa. Ja kun tuli aamiaistunti niin taulut, kirjat ja vihkot pantiin pöydältä pois ja eväspussit otettiin esiin. Kaikki opettajat ja oppilaat — minäkin — söivät saman pöydän ääressä. Kun sattui sinä päivänä olemaan erään oppilaan syntymäpäivä, niin ilmestyi suuri, makea rinki pöydälle ja kaikille tarjottiin kahvia ja rinkiä. Eräs oppilas piti pienun puheen syntymäpäivän viettäjäille ja me kaikki toivotimme hänelle onnea. Oppilaat lausuiivat isänmaallisia runoja ja neiti *Madsen* kertoi heille paljon Suomesta. Neiti *M.* on näet harras Suomi-ystävä ja on käynytkin Suomessa v. 1912 tehden matkan m. m. Viipuriin, Imatralle, Savonlinnaan y. m. Viihdyin tuossa koulussa niin hyvin ja mielessäni säilyy aina mitä kaunein muisto niistä tunneista, jotka siellä viivyin. Neiti *Madsen* on pitänyt kouluansa jo 25 vuotta ja vietti hän viime toukok. 1 p:nä 25 vuotisjuhlaansa. Hänen kodissaan oli vielä juhlakukkaset ja juhlalahjat näkyvissä ja oppilaat puhuivat juhlasta suurella riemulla.

Pian kuluivat päivät Köpenhaminassa. Oli ikävä lähteä pois tuosta kauniista kaupungista ja varsinkin siitä sopusointuisesta kodista, jossa olin asunnut siellä ollessani. Eräänä kesäkuun aamuna seisoin, *Viggo H.* sekä eräs toinen tanskalainen k. m., *herra Westphall* ja minä rautatien asemalla valmiina lähtemään pikajunalla Belgiaan.

Jatketaan.

Kolmas Pohjoismainen kuuromykkäin kokous

pidettiin Trondhjemin kaupungissa Norjassa ^{27/7—1/8} 1924 ja oli siihen saapunut n. 550 osanottajaa Norjasta, Tanskasta, Ruotsista ja Suomesta. Kokous kesti 5 päivää ja oli siinä runsas ohjelma esitelmineen, keskusteluineen, huviretkineen, illanviettoineen j. n. e. Myöskin pidettiin kokouksen yhteydessä *pohjoismaiset urheilukilpailut*, joissa Pohjolan kuuromykät reippaasti mittailivat voimiaan. Suomesta otti kokoukseen osaa 19 henkilöä: 16 kuuroa ja 3 kuulevaa. He olivat: neidit *Alma Valjus* Viipurista, *Ina Nordlund* Porista, *Alice Vesterlund* Porvoosta, *Siiri Talvia* Tampereelta, *Emilia From*, *Ida Vanamo*, rouva ja hra *Karilas* sekä *John Sundberg* Helsingistä, *Sävele*

Angervo Naantalista, Elias Savisaari ja J. Lehtimäki Turusta, Ilmari Valtonen Hausjärveltä, Väinö Mälkki Viipurista, J. Seppänen Heinjoelta, Valdemar Holmberg Tammisaaresta sekä neiti Sigyn Heikel, rouva Helmi Nyberg ja past. H. Nyberg Helsingistä. Tarkempi kertomus suomalaisten onnistuneesta matkasta ja kokouksesta julkaistaan myöhemmin lehtemme palstoilla.

Salon seuduilla.

Rauhämäen kokous.

Salon seudun kuuromykillä ei usein ole ollut keskuudessaan ohjelmallisia kokouksia. Sellainen pidettiin nyt pitkästä aikaa Hajalan Rauhämäellä kesäk. 22 p:nä. Tilaisuudessa oli läsnä 35 kuuromykkää, joista 12 oli Turusta saakka ja 2 Helsingistä. Enempikin osanottajia olisi voinut saapua kokoukseen sekä Salon lähistöltä että Turustakin, mutta heitä rupesi kai „jänistämään“, kun kokouspäivän aamu valkeni pilvisenä ja sadeenteisenä. Mitään sadetta ei kuitenkaan tullut, vaan pilvet hajosivat jo aamupäivällä ja päivän kehrä paistoi koko ajan kirkkaana ja erittäin lämpimänä. Senvuoksi kokous sujuikin odottamattoman hyvin ulkona pihalla sitä varten varatussa „lehtiaitiossa“. Ne, jotka sateen pelosta jäivät saapumatta, saavat katua kauppojaan.

Muuten alettiin kokous nti *M. Niemisen* pitämällä tervehdyspuheella, jonka jälkeen hra *K. Aulanko* piti avauspuheen ja ehdotti kokoukselle virkailijat. Puheenjohtajaksi valittiin nti *M. Nieminen* ja sihteeriksi *I. Ojala*.

Paikkakunta on erittäin kaunista seutua, ja kaunis päivä täydensi luonnon ihanuutta. Siksi päi hra *Elias Savisaari* innostui pitämään puheen kauniin seudun ja puhtaan ja raittiin ilman merkityksestä maaseudun rauhallisilla mailla, erittäinkin

Rauhämäen kunnalla. Puhuja muistutti mieliin työn iloa ja ahkeruutta, joka aina palkitsee vaivat runsain määrin ja antaa puhtaan ja rauhallisen mielen.

Hra *Rurik Pitkänen* (Helsingistä) esitelmöi urheilun merkityksestä ja urheilun historiasta, jossa hän tunkeutui kauvas menneisyyteen, kreikkalaisen urheilun ja alkuihmisiin saakka, vieläpä pittemmälle apinoihin ja alkueliöihin saakka. Tosin ei silloin vielä osattu uneksiakaan urheiluaatteesta, kaikkein vähiten nykyaikaisista maratonaareista ja muista nopsajaloista, kuten esim. Nurmesta, mutta sitä enemmän silloin liikuttiin, juostiin, kiipeiltiin ja tapeltiin. Ja nopeampi ja voimakkaampi voitti aina.

Sitten seurasi *I. Ojalan* esitelmä Elias Lönnrotista ja hänen syntymäkodistaan Paikkarin torpasta, joka vielä seisoo entisellään ja kalustettuna, mutta asu-mattomana Sammatissa, Valkjärven rannalla, harvinaisen luonnonihanassa seudussa. Sinne olivat salolaiset kuuromykät *K. Hakala*, *O. Tuominen*, *A. Kaivolin* ja puhuja sekä 8 muuta miestä tehneet automatkan viikkoa ennen. Sieltä olisi paljon kerrottavaa, mutta ei sovi tämän yhteydessä.

Rva *Ida Blomberg* piti huolen ohjelman hengellisestä puolesta puhuen Jumalasta ja kuolemantakaisesta elämästä adventistisessä hengessä.

Ohjelman huvipuoleksi esittivät *A. Heinonen*, *I. Ojala* ja *A. Kaivolin* erään vuoropuhelun, joka piti katsojat hilpeinä ja joka palkittiin kättentaputuksin.

Hra *E. Savisaaren* raittiusesitelmä on myös mainittava. Puhuja toi esiin sen ikävän tosiasian, että useat nuoret kuuromykät ovat alkaneet „ryypiskellä“ epäluotettavaa „pirtua“ tai muuta myrkyllä sekoitettua spriitä, josta moni on heittänyt henkensä.

Vielä pidettiin useita lyhempiä puheita, m. m. rva *Vieno*, hrat *Kaski*, *Pitkänen*, *Hellä* y. m.

Iltaa jatkettiin leikeillä sen kuin kuuma ilma salli. Mutta melkein kesken täytyi kokous lopet- taa, sillä junien kulkuvuorot olivat siksi epäedulliset, että salolaisten oli riennettävä asemalle jo kello 8:lta ja turkulaisten 9:lta, kun muita junia ei sen jälestä enää kulje. Mutta tyytyväisiä olivat kaikki ja palasivat kotiin iloisin mielin.

Ravintolatulot tekivät puhdasta voittoa ainoastaan 26 mk., mutta sittepä olivatkin hinnat hyvin alhaisia. Ehkä ensi kerralla hinnat „noteerataan“ tavallisten kuuromyökkäin kokouksien ravintolataksain mukaan. Mainittu voittosumma on talletettu pankkiin siltä varalta, jos paikkakunnalle joskus perustetaan kuuromyökkäin yhdistys.

Kokous valokuvattiin kahteen otteeseen. Toisen kuvista julkaisemme tässä. Siinä nähdään kokouksen osanottajat sekä kappale Rauhämäen kaunista kunnasta, jonka taustana on metsä. Siinä nähdään myöskin k.m.-sisarukset *Maiju*, *Martta* ja *Eva Nieminen*, joitten koti on tällä kauniilla paikalla.

„Sekreterare.“

K. m. kokous Hajalan Rauhämäellä.

Hämeenlinnasta.

Hämeenlinnan vastaperustetun kuuromykkäin Yhdistyksen toimesta pidettiin kesäkokous ja huviretki Hämeenlinnassa 8—9 p. kesäk. (Helluntaina).

Kokous pidettiin Perttulassa Norjanmäellä. Perttulan lämminsydäminen ja hämeenlinnalaisten kuuromykkien äidillinen huoltaja, johtajatar, rouva Emma Hedman luovutti vapaasti käytettäväksi „Norjan tuvan“ kaikkine muine tarpeineen ja lisäksi ravintolaan 10 ltr maitoa ja 1 ltr kermaa.

Kokoukseen oli saapunut runsaasti osaanottajia eri puolilta Suomea, kuten Raumalta, Porista, Tampereelta, Kotkasta, Lahdesta y. m.

Hämeenlinnalaisia oli tulijoita vastassa ja asemalta porhallettiin tarkoitusta varten tilatuilla autoilla Perttulaan. Perillä oli iloisilla emännillä heti kuppi kuumaa tarjolla ja kilvan emännät riensivät täyttämään matkamiesten nälkäisiä vatsoja. Mutta olipa varattu henkistäkin ravintoa, kuten laulua, puheita ja matkamiehet saivat käydä katsomassa ja tutustumassa Perttulan kasvatuslaitokseen, kouluun, oppilaisiin y. m. Suurta ihmettelyä herätti matkailijoissa oppilaiden näkeminen, heidän työnsä y. m. Monet suoraan kummastelivat, että tylsämielisistäkin voi saada hyödyllisiä kansalaisia. Vaikeata, paljon vaikeampaa on opettaa tylsämielisiä kuin kuuromykkiä.

Koulun juhlasalin kateederillä, jonka molemmin puolin riippuu koulun perustajien, johtaja Edvin Hedman vainajan ja rouva Emma Hedmannin muotokuvat, piti *H. Ylén* pienen esitelmän koulun perustajista. Hartaina kuuntelivat toiset, Varsinkin herätti suurta mielenkiintoa rouva Hedmanin tarina. Rouva Hedman on Norjan tytär, mutta seuratessaan nuorena vastaanaineena puolisoaan Suomeen on hän uskollisesti ja suurella rakkaudella ja itsensä uhraavaisuudella työskennellyt Suomen onnettomampien tylsämielisten lasten hyväksi.

Kun puolisonsa, johtaja Hedman vuonna 1915 kesällä muutti mananmajoille Vanajan kirkkomaille, suuren tammen alle, on rouva H. uskollisesti, vähentymättömällä rakkaudella jatkanut työtään. Ei yksin koululla, vaan koulun ulkopuolellakin hän on paljon rakkauden työtä tehnyt. Kun hän viime syksynä täytti 60 vuotta sai hän kokea miten suuresti rakastettu hän on. Hämeenlinnan kuuromykkätkin ovat saaneet hänestä läm-

H:linnan kuuromykkäin kesäjuhlat.

pimän, äidillisen ystävän ja auttajan. Hän on luvannut, että H:linnan kuuromykkät saavat pitää kokouksiaan Perttulassa Norjan tuvalla niin kauan kuin hän elää. Hämeenlinnan kuuromykkäin Yhdistys voi onnitella itseänsä sen johdosta. Kun oli katseltu laitoksessa kaikki siirryttiin takaisin Norjanmäelle, jossa leikittiin ja pakistiin. Otettiin kuvia, taisivatpa jotkut tehdä liittojakin, koska naamansa paistoi kuin Naantalin aurinko. Päivän jo kallistuttua iltayöksi lähdettiin apostolin kyydillä varta vasten varattuihin yökorttereihin.

Seuraavan päivän aamulla lähdettiin laivalla Karlbergiin ja Aulangolle. Siellä vasta oli suu-remmoista katseltavaa ja nähtävää. Kavuttiin korkeaan näkötorniin, josta oli sängen laaja näköala niin pitkälle kuin silmä kantoi. Sitten laskeuduttiin 540 kivistä porrasta alas karhu-luolalle. Hämeenlinnalaisten „pää“, joka on tunnettu leikinlaskija, uskotteli herkkäuskoisimmille juttuja luolassa olevista muka elävistä karhuista. Varoit- tipa menemästä likelle „vihaisia, murisevia“ karhuja. Kun sitten perille päästiin laukesi herkkien jännitys; kivinen karhu ryhmä siellä vaan olikin eikä elävistä karhuista merkkiäkään. Yleinen naurunremakka! Laivalla palattiin takaisin ja poikettiin kaupunginpuistoon, käytiin raunioilla. Kaunis sää suosi kokousta molempina päivinä. Kaikilla oli erittäin hauskaa ja tyytyväisin mielin kukin palasi omille oloilleen. Hämeenlinnan kuuromykkäin Yhdistys pyytää tämän lehden palstoilla julkituoda sydämellisen kiitoksensa ensiksi Yhdistyksen lämminsydämiselle, äidilliselle ystävälle, rouva Emma Hedman'ille. Samoin rouva A. Harjulle ja kaikille osaanottajille.

Ensi kokous päätettiin pitää syysk. 7 p. Silloin lähtee yhdistys usia perunoita paistamaan ja viettämään viimehetken syksyisessä luonnon

helmassa. Yhdistyksen kirjeenvaihtoa hoitaa edelleen rva Ida Ylén ja vastaa hän kyselyihin ai-noastaan silloin jos postimaksu seuraa mukana.

„Kynä“.

Eräs matkamuisto.

(Jark.)

Tässä onnellisessa kodissa viivyn kokonaisen viikon monine hauskoine yllättävine tapauksineen. Niinä päi-vinä sain tutustua tähän taloon ja paikkakuntaan. Kodis-joki on *Laitilan* pitäjään kuuluva saarnahuonekunta. Maisemat ovat epätasaisia; vuoria ja järviä on paljo. Vil-jelykset ovat pienehköjä ja kaltevapintaisia, mutta hyvin hedelmällisiä. Monessa paikassa tapaa vielä vanhoja rakennuksia ja raunioita, jotka osottavat tämän seudun oleen ammoisista ajoista asti asutun. Joka päivä teimme kävelyjä ympäristölle useankin kilometrin päähän. Eri-koisesti muistelen ihmeenkainista, mutta minulle suorastaan pelottavaa *Otajärveä*, joka minä vuodenaikana tahansa panee katselijan herkeimmät jäsenet värjäymään. Toiset järvet olivat siihen verrattuna kuin suuria vesilä-täköitä. Monta muuta mielenkiintoista paikkaa ja niitten taruja sain nähdä ja kuulla. — Loppuviikolla olin talossa „renkinä“. Sahasin rankoja Martin kanssa ja Erik hakasi. Mutta me olimme laiskoja! Kun yksi asia oli puhuttu, tuli heti toinen: Viittomista oli aina ja siksi oli työ toisarvoinen. Mutta tähän oli tilapäinen laiskuus, kuten ymmärrätte, lukijat! — Kuulin, että täällä oli käynyt joku k.m. opettajakin ja „setä“ Nyman myös, joka on kerran kirjoittanut K.m. Jouluun vanhasta kodisjokelaisesta k.m. miehestä, jota minäkin kävin tapaamassa.

Luant. aamuna ajoimme lumesta vapaata tietä Rau-malle, johon Erik minua perin pohjin tutustutti. Kävimme m.m. *Kordelinin hautakappelissa*, museossa, näkötor-nilla, Mäntyluodon sahalaitskella ja tehtailta y.m. — Sunnunt. palasin samaa pitkäveteistä matkaa takaisin Tam-pereelle. Täälläkin vietin yön herrasväki Anttilan luona, jonka rouva on ent. luokkatoverini. Minulla oli tällöin tilaisuus ensikerran tutustua T:een k.mykkiin heidän ko-kouksessaan. Yhdistyksen esimiehelle sain tehdä maa-laismaisen kumarruksen. Entäs sihteeri! Hm, hän oli vanha tuttu, ent. luokkatoverini. Oli siellä myös Tuula, joka tuli kokoukseen Matti Myöhäisenä. Monta uutta tuttavaa sain. Hauskaa väkeä olivat he kaikki. —

Oudolta tuntui jättää Tampere ja sen herrittaiset Kyttä-län „koululaiset“. Sillä he, samoin kuin matkani varrella ja päämäärässä tapaamani k.mykät, olivat tunkeutuneet syvälle muistiini. Kun täällä oli iso joukko k.m:iä ja kotiseudullani ei yhtään, niin se tuntui ikävältä. Siksi purkasin kiukkuni tuohon kaupunkiin, kun se oli vietel-yt monta k.m. sinne maaltakin ja sen savupiippujen kadottua näkyvistä rupesin laulamaan erään huomattavan ulkomaalaisen sepittämää laulua.

Suurkaupunki, sua vihaan mä,
Sä auran kurjest' vedät ihmiset!

Ja käteni puristuivat nyrkkiin. Olin nyt matkalla auran kurkeen tarttumaan. Saavuttuani kotiasemalle täytyi vielä jatkaa peninkulma matkaa „apostolinkyydyssä“ ennenkuin olin kotona.

Niin, kotona sitten olin ja täytin tyhjän vatsani.

Loimaan Lollo.

URHEILUOSASTO

Trondhjemista palattua.

K.U.L:n puheenjohtajaa haastateltu.

Koska arvelen tämän lehden lukijain jännityk-sellä odottavan lähempiä tietoja Trondhjemin poh-joismaisista urheilukisoista, niin otin ja „haastat-telin“ Trondhjemista palannutta K.U.L:n puheen-johtajaa, hra *Eino Karilasta*, joka kertoi matkas-taan urheilijaimme johtajana seuraavaa:

Ihanan laivamatkan jälkeen saavuimme Tukhol-maan, jossa käytiin verryttelemässä Östermalmin urheilukentällä, jolla 12 vuotta sitten suomalaiset ensikerran kilpailivat, ja joka siis on muistorikas paikka silloisille urheilijaveteraaneillemme.

Kilpailut Trondhjemissa muodostuivat pikemmin-kin onnenpeliksi norjalaisille ja myöskin suomalai-sille, kun kaksi etevää norjalaista urheilijaa sattui-ivat pahaksi onneksi sairastumaan, eivätkä siten päässeet puolustamaan maansa värejä.

Samallinen harmi tuli myöskin suomalaisille, kun täytyi lähteä vajalukuisella joukkueella kil-pailemaan. Karsintakilpailuissa Kotkassa joukkuee-seemme valittu Asseri Haapaniemi — hyvänlai-nen kanuuna ja seiväshyppymestari — oli sittem-min, kun toiset kuumeisella kiireellä valmistautui-

Ensi rivissä keskimäinen mies Nilssen.
Toisessa rivissä vasemmasta lukien viisi suomalaista.
Kolmannessa rivissä N:o 11 Ankile.

vat matkalle, kokonaan antamatta itsestään min-käänlaista elonmerkkiä, vaikka häntä KUL:n toimistosta käsin oli pommitettu tuontuostakin kirjeillä. Vasta muutamaa päivää ennen lähtöä hän ilmoitti olevansa estetty matkustamasta, joten emme ennättäneet mitenkään hommata toista miestä hänen tilalleen. Kalliit matkarahat menivät hänen osaltansa kokonaan hukkaan. Tällä teollaan Haapaniemi osoitti olevansa kokonaan vailla edesvas-tuuntunnetta ja teki isänmaallensa suuren karhun-palveluksen. Niillä pisteillä, mitkä hän tai joku muu hänen tilalleen otettu urheilijamme olisi ansainnut, olisi varmasti tuotu kallisarvoinen NDI:n kiertokilpi takaisin „kotiin“. Tällaista tekoa ei saata jättää rankaisematta.

Tanskalaiset ovat yllättävästi edistyneet sitte viimeäkemän. Sitä voinee pitää Tanskan Kuurom. Urheiluliiton ansiona. TKUL perustettiin meiltä saadun esimerkin vaikutuksesta v. 1922, ja alkaa se jo vakavasti uhata suomalaisten mainetta Poh-jolan ensimmäisenä urheilukansana (k.m. urheilussa).

Kenttä, jolla kilpailut suoritettiin, oli huonon-puolisessa kunnossa, eikä tulokset voineet sellai-sella olla kovinkaan kehuttavia, vaikka saavutetiinkin uusia ennätyksiä kuulassa, kiekossa, 1500 m:llä, korkeushypyssä, keihäänheitossa ja 5000 m:llä.

Kilpailujen paras mies oli tanskalainen Hans Nissen, hyvin miellyttävä nuori mies, joka voitti kokonaista 6 kunniapalkintoa. Vanha tuttavamme Josef Ankile voitti tälläkin kertaa ylivoimaisesti juoksusarjassa. Heittosarjan paras „naula“ oli meikäläinen Väinö Mälkki, joka poimi siitä hyvin ansaitsemansa kunnipalkinnon. Harjoittakoon hän edelleenkin yhtä tunnontarkasti urheilua kuin tähänkin saakka, niin varmaan hänestä tulee jotain erinomaista. — Ruotsalaisista paras oli Patrik Stenbäck, joka voitti seiväshypyn (277 cm). Maa-miehensä olivat sen johdosta aivan hulluina ilosta, heittivät häntä ilmaan ja hurrasivat niin, että aivan hymyilyttämään pakkasi muita.

Monta kallista opetusta antoivat nämä kisat meille suomalaisille, ja niitä on meidän käytettävä hyväksemme, jos mielimme ensikerralla voittoa NDI:n kisoissa. Yksi sellainen on, että valmentaja olisi välttämättä saatava ohjaamaan urheilutyötä KUL alaosastoissa. Siitä tullaan aikanaan tekemään ehdotus KUL:n liittoneuvostolle.

Omata mielipitensä haastateltava lausui, että suomalaisten pitäisi yhä enemmän kiinnittää har-

rustuksensa valmistautumiseen seuraavia NDI:n kilpailuja varten Köpenhaminassa v. 1926. Varsinkin kiekonheitto ja keskimatkain juoksu ovat tärkeät, sillä nämä lajit ovat suomalaisten vahvim-pia puolia.

Ruuri.

Tietoja Kotimaasta.

Kuopion Km.-koulusta ovat viime keväänä saaneet päästötodistuksen seuraavat oppilaat:

A-luokalta (opettaja S. Dahlström): Niilo Airak-sinen Nilsiästä, Emil Enlund Helsingin pitäjästä, Vilho Hirvonen Rautalammita, Antti Härmä Keu-ruulta, Hanna Kainulainen Iisalmelta, Lempi Kemppi Kangasniemeltä, Hilma Kilkkilä Heinolan pitäjästä, Vilho Kilpeläinen Rantasalmelta, Nestor Nieminen Sysmästä, Ella Pienonen Viipurista, Anna Pärnänen Sulkavalta, Sulo Tihula Anjalasta, Helmi Tihverä Kirvusta.

B-luokalta (opettaja T. Killinen): Pentti Borg Suonenjoelta, Martta Hyvönen Rautalammita, Erkki Laakso Sääksmäeltä, Martti Pirskanen ja Toini Rantanen Kuopiosta, Väinö Ravi Miehikkälästä, Hilda Ruotsalainen Pielavedeltä, Elin Ryhänen Rantasalmelta, Tauno Simonen Tohmajärveltä, Sylvi Tuominen Tampereelta, Anna Vehviläinen Sortavalan pitäjästä sekä ylimääräiset Impi Kivistö Orimattilasta ja Veikko Sinkkonen Kontiolahdelta.

C-luokalta (opettajat F. Gylling ja M. Jouppe): Martti Heikkinen Kuopiosta, Onni Hyttinen Viipurin pitäjästä, Paavo Luukkonen Puolangalta, Aliina Miettinen Kuopion pitäjästä, Eino Mäkinen Kuopiosta, Martti Okkonen Karttulasta, Aatu Ollikainen Nilsiästä, Tuomas Repo Iisalmen pitäjästä, Vilho Saastamoinen Hyvinkäältä, Hilma Vanhanen Sakkolasta, Toini Vilhunen Kuopiosta.

Jyväskylän K. m. koulusta pääsi viime keväänä pois seuraavat oppilaat: Granholm, Matti Tuomas, Pomarkusta; Kalliokoski, Heikki Ilmari, Lapualta; Kantoniemi, Arvi, Kuusamosta; Kuuppo, Antti Eenokki, Raudusta; Nurmimäki, Martti Juho, Parkanosta; Ollikainen, Kusti, Iisalmelta; Ylirönni, Iivari Nikodemus, Parkanosta; Hautala, Hilma, Joutsasta; Lompola, Aina Katariina, Kittilästä; Lompola, Maria Amalia, Kittilästä; Mokko, Vilhelmiina, Kittilästä; Nyholm, Tyne Agnes, Vihdistä; Vierelä, Maria Sandra, Kittilästä; Haverinen, Kaarle Armas, Kuhmoniemeltä; Javanainen, Paavo, Riisälästä; Laukkanen, Villiam, Pielavedeltä; Isopellinen, Arne Rikard, Korttesjärveltä; Kuusela, Hildegard Aleksandra, Sidebyn pit.; Suojanen, Hulda Maria, Ruovedeltä ja Viljanen, Huugo Rikard. Porin maas.

Oulun K. m. koulusta pääsivät viime keväänä pois seuraavat oppilaat: Toivo Mikael Raittila, Jalasjärvi; Väinö Edvard Kuusela, Kuusamo; Uno Jooseppi Suuripää, Ruovesi; Aukusti Nurkka, Kärsämäki; Albin Armas Jämsen, Suolahti; Hilma Maria Koukkula, Rauma; Lyyli Josefina Isotalus, Alavieska; Helvi Rakel Söderström, Alatornio; Lempi Vilhelmiina Vataja, Jalasjärvi; Sylvi Fri-

man, Antrea; Herman Hautamäki, Ähtäri; Sofia Rajakorpi, Seinäjoki; Aino Takkinen, Pudasjärvi; Hilma Elisabet Sorvisto, Ylivieska; Aate Henrik Majamaa, Alavus. 15 yhteensä.

Mikkelin K. m. koulusta pääsi pois viime toukokuun lopussa seuraavat läpikäyneet oppilaat: Oskari Lähdenliitty, Kuusjoki; Paavo Hakola, Ähtäri, Ouluveden Ryöty; Anna Heikkilä, Pieksämäki; Taimi Järvi, Tampere; Aili Kahila, Hämeenlinna, Kymnaasikatu 15; Eero Kujala, Kurikka; Väinö Leinonen, Rauma; Eemil Nurmi, Paimio; Ilmari Tynell, Helsinki; Kalle Virtanen, Karinainen; Väinö Välimäki, Alahärmä; Kalle Ylitulkila, Karunki.

Hukkumistapaus. Heinäk. 28 p:n illalla lähti km. työmies *Aleksanteri Laatikainen* erään kuulevan toverinsa kanssa uimaan Kotkassa n. s. Collinin lautatarhan rantaan. Aluksi oli hän vedessä noin metrin syvyydessä peseytyen. Sitten hän, ollen uimataidoton, oli nähtävästi arvellut, että ei edessään vielä ole niin syvää ja työntyä eteenpäin vatsalleen. Hän alkoi vajota syvemmälle tulematta enää pinnalle. Sillä siinä kohden on äkkijyrkkää ja niin vaipui hän 4 metrin syvyyteen. Kuuleva toveri, ollen myös uimataidoton, ei voinut sille mitään. Apua tuli ja erään hyvän uimarin avulla saatiin ruumis ylös 40 minuutin jälkeen. Huolimatta tehokkaista henkiinpalauttamisyrityksistä havaittiin hän kuolleeksi. — Näin surkean lopun saanut mies oli iältään 40 v. vanha ja naimisissa Maria Rehnin kanssa ja yhden tyttölapsen isä. Hän on käynyt Mikkelin km.-koulua. Vainaja haudattiin 2 p. elok. Mutta virallinen ruumiinsiunaus toimitettiin elok. 3 päivänä. Pastori W. Aulanko puhui vainajasta mieliin painuvia sanoja. Muuten oli vainaja käytökseltään siivo ja nautti toveripiirinsä luottamusta.

Juna ruhjonut kuuromykan miehen kuoliaaksi. Toukokuun 11 p:nä klo 2 aikaan päivällä tapahtui Nokkalan ylikäytävän luona, Jyväskylän ja Pieksämäen välisellä rataosalla, surullinen onnettomuus. Pieksämäellä asuva kuuromykkä suutarin poika *Väinö Jääskeläinen* joutui Jyväskylästä Pieksämäelle päin menevän järjestelyjunan alle sillä seurauksella, että oikea jalka katkesi nilkan yläpuolelta ja päähän tuli kaksi pahaa ruhjevammaa, jotka aiheuttivat kuoleman. Loukkaantunut kuljetettiin Pieksämäelle lääkärin apua saamaan, mutta lääkärin luokse päästyä oli loukkaantunut jo heittänyt henkensä. Onnettomuuden uhri oli noin 30 vuoden ikäinen.

70 vuotta täytti Kotkassa heinäk. 24 p. rouva *Sofia Salovaara*. Hän on hyvin pidetty paikkakunnan kuuromykkäin keskuudessa. Hän on ottanut osaa kuuromykkäin yhdistyksen toimintaan jo useamman vuoden ajan. Merkkipäivän johdosta antoivat paikkakunnan kuuromykät yhteisen lahjan hänelle.

Ikävä onnettomuus tapahtui heinäk. 20 p. Helsingin k. m. kesähuvila Satulinnassa. Nuori k. m. *Yrjö Mikola* meni toisten k. m:n kanssa uimaan läheiseen Van-

taanjokeen. Jostakin syystä rupesi hän uudessaan painumaan veden alle ja hukkuu siihen paikkaan, vaikka monet uimarit koettivat etsiä häntä vedestä. Yrjö Mikola oli syntynyt 1907 ja pääsi pois Turun k. m. koulusta tenä kevännä. Häntä jäi suremaan vanhemmat ja sisarukset, joista 3 on kuuromykkä.

Junan alle jäänyt kuuromykkä. Rouva *Linda Lundberg* jäi junan alle Kirkkonummella ja kuoli heinäkuussa.

Hämeenlinnan kuuromykkäinyhdistys tekee potaattiretken 7 p:nä syysk. klo 10 ap. Perttulan Norjan tualle lähelle Hämeenlinnaa. Tervetuloa kaikki kuuromykät Hämeenlinnan ympäristöstä maistelemaan paistettuja perunoita!

Huom. Otettuja hauskoja valokuvia viime kesäkokouksesta 8—9 p. kesäk. sarja 20 kpl. 25 mk tai 3 mk kpl. saatavana H. Yleniltä os: Hämeenlinna.

Lahjoituksia. Turun Kansallinen Kirjakauppa Oy on lahjoittanut Turun kuuromykkäinkoululle perustamaansa rahastoon „Oppilaiden vapaapäivien ja lomahetkien toiminnallisen vieron edistämiseksi“ 1000 mk. Rahastossa on nykyään 5569 mk. 70 penniä.

Turun Kuuromykkäinyhdistys on saanut 1000 mk. Turun Säästöpankilta ja 2000 mk. Turun kaupungin valtuustolta.

ILMOITUS

Nikkarilan Kuurom. tyttöjen Talouskouluun otetaan nusia oppilaita tulevan marraskuun 1 p:nä. Oppiaika kestää 2 vuotta. Opetus on sekä käytännöllistä että tietopuolista. Oppilaat saavat koulusta vapaan opetuksen ja täysihoidon sekä vaatetusavustusta ja vapaat koulumatkat rautateillä.

Oppilaaksi pyrkijän on lähetettävä itsensä kirjoittaman hakemuksen mukana oikeaksi todistettu jäljennös kuurom. koulun päästötodistuksesta, papintodistus, lääkärintodistus ja vanhempain tai holhoojan lupatodistus jos hakija on alaikäinen. Hakijan tulee olla täyttänyt 17 vuotta päästäkseen kouluun.

Hakemuksät lähetetään osoitteella: *Kuurom. Talouskoulu, Pieksämäki, Nikkarila.*

Vihittyjä:

Tyyne Tuominen
Lennart Mäkelä

Itin kirkossa 13. 7. 1924.

Anna Ruuska
Matti Teitto

Kymi

19¹ 8 24

Lappeenranta